

هیئت داوران نشریه این دوره

- دکتر حسینی، محمد (دانشگاه صنعتی سهند)
دکتر خدیویبارسی، پریسا (دانشگاه تهران)
دکتر دهنوی، محمدعلی (دانشگاه امام حسین (ع))
دکتر شجاع الساداتی، سید عباس (دانشگاه تربیت مدرس)
دکتر شفیع، سیروس (دانشگاه صنعتی سهند)
دکتر شهیدزاده، منصور (دانشگاه صنعتی مالک اشتر)
دکتر ضمیر، مرتضی (دانشگاه تربیت مدرس)
دکتر علایی، ابراهیم (پژوهشگاه صنعت نفت)
دکتر غفوری، مرتضی (دانشگاه امام حسین (ع))
- دکتر فخرانیان، حسین (دانشگاه امام حسین (ع))
دکتر فضائی، رضا (دانشگاه آزاد اسلامی - تهران جنوب)
دکتر قنبری، شهرام (دانشگاه تهران)
دکتر محبعلی، قاسم (پژوهشگاه صنعت نفت)
دکتر موسوی، محمود (دانشگاه فردوسی مشهد)
دکتر موقرنژاد، کامیار (دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل)
دکتر نوروزبیگی، رضا (دانشگاه علم و صنعت ایران)
دکتر هاشمی پور رفسنجانی، حسن (دانشگاه شهید باهنر)

- دکتر احسانی، محمدرضا (دانشگاه صنعتی اصفهان)
دکتر آقابراری، بهزاد (پژوهشگاه مواد و انرژی)
دکتر باکری، غلامرضا (دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل)
دکتر بهرامیان، علیرضا (دانشگاه صنعتی همدان)
دکتر پازوکی، محمد (پژوهشگاه مواد و انرژی)
دکتر تقی‌ذوقی، علی (پژوهشگاه صنعت نفت)
دکتر جعفری‌زاده، هدی (دانشگاه صنعتی سهند)
دکتر جعفری نصر، محمدرضا (پژوهشگاه صنعت نفت)

جذب مغزها

مرکزی صنعتی به تعداد محدود نیروی متخصص، سیل عظیمی از متقاضیان شامل افراد توانمند و شایسته هجوم می‌آورند. بنا بر آمار ارائه شده از جانب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، بیش از ۴۵ درصد دانشجویان فعلی در رشته‌های علوم انسانی و حدود ۳۰ درصد آنها در رشته‌های فنی و مهندسی مشغول به تحصیل‌اند. در حالی که این آمار حاکی از آن است که پذیرش این میزان دانشجو براساس یک برنامه‌ریزی جامع و براساس نیاز کشور صورت نگرفته است و فاقد هر گونه مزیت نسبی در فعالیتهای اقتصادی و جذب ارزش افزوده‌ای است که ضرورت هر توسعه به شمار می‌آید.

حالا، پرسش جدی و مهم از این قرار است که اکنون که ما قادر به جذب نیروهای متخصص خود نمی‌باشیم و موجبات سرخوردگی و ناامیدی این نیروهای با ارزش و توانمند شده‌ایم، چگونه قادر به جلوگیری از فرار مغزها و یا از آن سخت‌تر جذب متخصصان خود از خارج کشور خواهیم بود. مسلماً تا زمانی که توسعه صنعت کشور، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و بهبود رفاه اجتماعی صورت نگیرد و ساختار متناسب با آن به وجود نیاید، امکان جذب مغزها و نیروهای متخصص فراهم نخواهد شد و متأسفانه بایستی شاهد فرار بیشتر مغزها و سرخوردگی فارغ‌التحصیلان خود باشیم و جذب مغزها به عنوان معضل بزرگ اجتماعی همچنان باقی بماند.

دکتر محمدرضا احسانی

عضو هیئت تحریریه و عضو هیئت علمی

دانشگاه صنعتی اصفهان

موضوع فرار مغزها از کشور پیوسته مطرح بوده، و در بسیاری سخنرانی‌ها و رسانه‌ها درباره آن تحلیل‌های پدافند‌های صورت گرفته و می‌گیرد. در حالی که، موضوع بسیار جدی‌تر و بزرگتر، یعنی جذب مغزها کمتر مطرح شده است. جذب مغزها، اینک در حکم یک موضوع پیچیده و معضل بزرگ اجتماعی شروع به خودنمایی کرده است. در هر کشور باید ساختار مناسبی به منظور جذب نیروهای تحصیل‌کرده و توانمند آن جامعه ایجاد شود تا بتوان از این توان عظیم در جهت توسعه و پیشرفت و رفاه اجتماعی بهره گرفت. واقعیت انکارناپذیر از این قرار است که کشورهای پیشرفته در مراکز گسترده و در چارچوب نظامی هدفدار بخوبی قادر به جذب و به‌کارگیری نیروهای متخصص و استفاده از توانایی و استعداد آنها در برنامه‌های خود هستند.

در ایران، بویژه در سال‌های اخیر، دانشگاه‌ها اعم از دولتی و غیردولتی (شامل دانشگاه‌های آزاد، مراکز غیرانتفاعی، پیام نور و دانشگاه‌های جامع کاربردی)، دستخوش گسترش کمی چشمگیری شده‌اند گرچه غالباً از استانداردهای لازم برخوردار نیستند. در حالی که لازمه این رشد کمی، توسعه همزمان مراکز جذب اعم از صنعت، کشاورزی، خدمات و رفاه و اجتماعی به منظور به‌کارگیری دانش‌آموختگان است. تحقق این امر به مدیریت، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری گزافی نیاز دارد که متأسفانه توجهی به آن مبذول نشده است. در نتیجه، شاهد رشد بسیار زیاد دانش‌آموختگان و هجوم نامتوازن جویندگان کار هستیم که عموماً متخصص و تحصیل کرده‌اند. با اعلام نیاز یک دانشگاه و یا مرکز پژوهشی و یا شرکت و